

În urmă cu câteva zile, m-a sunat un prieten român din Franța și m-a rugat să-i fac rost de CD-uri cu muzica celor 4 interpreți americani de muzică klezmer, care vor concerta la Sighet, așa cum aflate de pe Internet.

Este vorba de concertul extraordinar de klezmer (muzică tradițională evreiască) susținut de Deborah Strauss, Jeff Warschauer, Benjy Fox-Rosen și Shaun Williams pe scena Sălii „George Enescu” din Sighetu Marmăției, dar și a doua zi, la Sala Radio Sighet.

Aici, în cadrul unui workshop lung de 6 ore, americanii au cântat instrumental și vocal cu ceterași și soliști din zonă, cu corul evreiesc „Hativca” din Sighet. Și au fost instrumentiștii Ștefan Rednic, Mihai Covaci- diavolu, Gheorghe Năsui, Vasile Ghereben, Vasile Rus. Au cântat în română și ucraineană Anișoara Năsui și Johnny Popescu. Totodată, pe muzică klezmer, americanii i-au învățat pe copii, dar nu numai, să danseze. O surpriză plăcută a fost la Radio Sighet, când în concertul de final, klezmerinii din SUA i-au avut ca soliste la vioară dar și la dans pe fetițele din Sighet - Sara, Mara, Oana și Andreea - care, în două ore, au învățat klezmer de la violonista și dansatoarea de excepție Deborah . (În Graiul din 20 iunie am publicat fragmente din biografia celor 4 muzicieni profesioniști, evrei americani cu rădăcini în Germania, Belorusia Polonia, Austria, Ucraina și România).

În invitarea la Sighet a acestor muzicieni de excepție, un rol important l-a jucat Johnny Popescu, poliglotul cu care m-am născut și am copilărit pe aceeași stradă ruptă-n două denumiri, din Sighet, orașul în care, atunci, toți românii, maghiarii evreii și ucrainenii erau copii și prieteni. Și acum îmi amintesc de despărțirile cu lacrimi, de prietenii din copilărie care au plecat definitiv în Țara Sfântă. Dar nu-mi amintesc de klezmer. Dar Johnny zice că de fapt „noi am crescut cu această muzică, întrucât ea a fost preluată și adaptată de muzicanții maramureșeni contemporani. Klezmer există, este acea muzică ce trezește amintiri plăcute bunicilor noștri, profund înrădăcinată în tradițiile Maramureșului, tradițiile hasidismului, acel curent mozaic ortodox care s-a născut în centrul Europei (tatăl spiritual al curentului a locuit la

Borșa). Curent care, prin celebra dinastie de rabini Teitelbaum de Sighet și Satu Mare, s-a răspândit în întreaga lume. Și odată cu hasidismul s-a răspândit și tradiția muzicii populare evreiești, care azi își trăiește revirimentul. Cu toate că azi, muzica klezmer este interpretată mai ales în Statele Unite ale Americii, majoritatea pieselor este și azi influențată de muzica românească, în special cea bucovineană și maramureșeană, pentru că aceste zone folclorice au jucat un rol major în dezvoltarea klezmerului. Muzicienii au crescut mîncînd mămăligă alături de populația românească și vorbeau limba română, maghiară și idiș. Printre muzicienii maramureșeni români care mai au în repertoriu klezmer se numără regretatul Covaci-cioată care de altfel a și înregistrat cîteva CD-uri alături de orchestre klezmer din Ungaria, Ion Covaci din Săliște, Ion Pop din Hoteni, Nicolae Covaci din Dragomirești, care înainte de război a cîntat împreună cu orchestra Șloimovici, Gheorghe Ureche Mițiți din Leordina sau, dincolo de Tisa, orchestra din Teceu care este și în prezent celebră printre localnici și nu numai”.

La sala „George Enescu”, peste 200 de spectatori au asistat și participat preț de două ore la un spectacol de excepție, cu piese triste și vesele, cu doine și balade, cu nuntă și bocet, cu dezrădăcinare, cu viața de familie, cu petreceri și dansuri, cu tradiții evreiești din diverse țări est și central europene, cu muzică de muzică interpretată la vioară, contrabas, chitară rece, banjo sau acordeon și voce cu aplauze și lacrimi de rîs. Cu povestea fiecărei piese cîntate în idiș sau engleză și tălmăcite în română de Johnny. Cu copiii care, după ce s-au zbunguit prin sală în timpul spectacolului, au dansat pe scenă cu Deborah, minunata profesoară și actriță. Cinci minute s-a ridicat sala în picioare și a aplaudat la final. Și am văzut în sală o mîna de evrei care mai trăiesc în Sighet, români (inclusiv din dreapta Tisei), maghiari, ucraineni, germani și numeroși membri ai Clubului Rotary Sighet, care au sprijinit această minunată întreprindere a lui Johnny Popescu, susținut de colegii de la Radio Sighet, de Comunitatea Evreiască din Sighet, dar mai ales de Julii Dawsun, din Corpul Păcii. Originară din Utah (SUA). Cu părinți proveniți din Germania și Anglia, ea este etnomuzicolog. În prezent este profesoară voluntară la Sighișoara, unde predă engleza: „Corpul Păcii din SUA are mai multe proiecte culturale. La Berlin, unde am studiat germana, am fost preocupată de fenomenul idiș de acolo. Cînd am venit în România, care a fost cîndva dens populată de evrei, am observat că tradițiile acestora au cam dispărut. Deși nu sunt evreică, am încercat să pun în valoare străvechile tradiții idiș. De 2 ani organizăm astfel de concerte și workshopuri profesionale. Am fost și la Oradea. De aici mergem la Cluj. Am mulți prieteni în SUA și Germania, care cîntă klezmer și care mi-au spus că muzica lor este inspirată din România. Am fost surprinsă să constat că nu mai cîntă nimeni așa ceva aici. Acesta este motivul pentru care suntem la Sighet și România împreună cu prietenii mei. Dorim ca pe viitor să organizăm și un festival de klezmer, așa cum sunt în Franța, Germania, Polonia, la care participă toată lumea. Adică toată lumea cîntă și dansează, indiferent de sex, vîrstă, naționalitate sau religie. La Sighet am ajuns prin Benji, care a mai cîntat toamna trecută la Radio Sighet. Împreună am fost la un festival la Viena și am propus să ne abatem prin Maramureș, unde am fost sprijiniți de Johnny Popescu, care s-a ocupat de organizare, dar și de Clubul Rotary, Radio Sighet și Harry Markus, președintele Comunității Evreiești. În acțiunea noastră am fost sprijiniți financiar de sponsori- persoane fizice din America. Ne-a plăcut foarte mult publicul de la Sighet. Ne-a primit cu căldură în spectacolul de duminică seara, interpreții fiind foarte încîtați. Chiar vor să mai revină aici. Ați văzut ce frumos am dansat la final, pe scenă, împreună cu minunații copii și cu oameni în vîrstă. Peste

Sighetenii, încântați de klezmorinii americani

Scris de Florentin Nasui

Miercuri, 24 Iunie 2009 21:34 - Ultima actualizare Joi, 25 Iunie 2009 05:24

tot pe unde mergem se întâmplă așa. Ați văzut luni seara, la Radio Sighet, cum după spectacol, vreo oră am dansat și cântat împreună cu toții. Foarte fain”.

Da, super-super fain!

Autor:Florentin Nasui